

Az erdő élőlényei

Kétszer 45 perces óraterv 2-3. osztályos környezetismeret órához

Téma	Az erdő élőlényei: kutatás, állatadatlap készítése és kvíz
Évfolyam	2-3., esetleg 4. osztály
Fejlesztési célok	Megfigyelés, információkeresés szövegből, együttműködés 3 fős csoportban, lényegkiemelés, szóbeli bemutatás, kvízkérdések írása
Szükséges eszközök	állatos szövegek, adatlap vagy plakátpapír, ceruza, színes ceruza, ragasztó, kvízkártyák, szerepkártyák, mintalap a plakáthoz.

Az óra rövid leírása

A gyerekek erdei állatokról gyűjtenek információkat. Három **fős csoportban** egy adatlapot készítenek plakát formájában, majd röviden bemutatják a választott állatot. Az óra végén saját kérdéseikből közös osztálykvíz készül.

Javasolt felépítés – 90 perc

1. Ráhangolódás (10 perc)

Beszélgetőkör: Mi jut eszedbe az erdőről? Milyen állatokat és növényeket ismerünk már? A tanító 2–3 könyvoldalt megmutat, és közösen megfigyelik, mi látható rajtuk.

2. Feladatismertetés (5 perc)

A gyerekek megtudják, hogy ma erdei kutatók lesznek. Csoportot választanak maguknak. Minden csoport beosztja a szerepeket: olvasó - aki felolvassa a szöveget, kereső - aki kikeresi a fontos tudnivalókat, írnok - aki a plakátra szépen felírja az adatokat. Minden csoport kap egy szöveget egy állatról, egy plakátlapot.

3. Kutatómunka csoportban (25 perc)

A gyerekek információt keresnek: hogy néz ki az állat, mit eszik, hol él, hogyan él, és mi benne az érdekes. Az állat nevét és az adatokat szépen felírják a plakátra, majd kivágják és felragasztják a kapott képeket. Aki hamar elkészül, rajzot is készíthet az adatlaphoz.

4. Mini bemutatók (15 perc)

Minden csoport 1–2 percben bemutatja a munkáját. Fontos, hogy minden gyermek legalább egy mondatot mondjon el a közös bemutatásból.

5. Kvízkérdések készítése (10 perc)

A csoportok 3 kérdést dolgoznak ki a saját témájukhoz egy feladatlap segítségével. Igaz-hamis, feleletválasztós és „Ki vagyok én?” típusú feladatokat.

6. Erdőkvíz és lezárás (15 perc)

A kérdésekből közös osztálykvíz lesz, amelyet a gyerekek csoportosan oldanak meg. A tanító felolvassa a leadott kérdésekre, amelyre a csoport közösen egy írólapon válaszol. Az írnok írja a válaszokat. A végén a

gyerekek elmondják, melyik állat volt számukra a legérdekesebb, és mit tanultak meg újdonságként. Lezárásként arról is lehet tartani egy beszélgetést, hogy ki hogyan tudott együtt dolgozni a csoporttársaival és mennyire elégedett a saját munkájával.

Mellékletek:

Állat-adatlap / plakát minta

Szövegek erdei állatokról

- **Mókus**
- **Fakopáncs**
- **Hangya**
- **Róka**
- **Farkas**
- **Őz**
- **Bagoly**
- **Vaddisznó**

Szerepkártyák csoportmunka beosztásához

Feladatlap kvíz-kérdések megírásához

ÁLLAT NEVE

Itt él: _____

Így néz ki: _____

Ezt eszi: _____

Érdekesség: _____

KÉP

A mókus

A mókus kis termetű, ügyes erdei állat. Vörösesbarna vagy barnásszürke bundája van, hasa világosabb. Nagy, bozontos farka segít neki az egyensúlyozásban, amikor ágról ágra ugrik.

Leginkább magokat, diót, mogyorót, fenyőtobozt, gombát és bogyókat eszik. Néha madártojást is talál, de ez nem a fő tápláléka. Főleg erdőkben, parkokban és nagyobb kertekben él. Fák koronájában mozog a legszívesebben. Nappal aktív. Fészket, amelyet levelekből és gallyakból épít, magasan a fák közé rejti.

Ősszel különböző helyekre elássa a télire gyűjtött ennivalót, magokat. Télen már nem mindig emlékszik minden rejtekhelyére. Ha hó van, akkor azért nem találja meg a magokat, vagy nincs is mindegyikre szüksége. Az elfelejtett, ott hagyott magokból új növények, fák nőnek. Így segít a mókus az erdőnek.



A fakopáncs



A fakopáncs közepes méretű madár. Erős csőre van, amellyel kopogtatja a fák kérgét. Feje vagy tarkója gyakran piros színű, tollazata pedig fekete-fehér mintás. Legszívesebben rovarokat, lárvákat és férgeket keres a kéreg alatt. Télen magokat és bogyókat is fogyaszt.



Olyan helyen érzi jól magát, ahol sok fa van: lombos vagy vegyes erdőben, ligetben, parkban. Függőlegesen kapaszkodik a fatörzsön, erős karmaival és merev farktollaival támaszkodik. Fészekodóját maga vájja a puhább fába. Általában sokkal több odút váj, mint amire szüksége van. Amikor továbbáll, más állatok költöznek az üresen álló odúba, például madarak vagy darazsak. Így segít az erdőnek.

A fakopáncsnek nem fáj a sok kopácsolás, mert rugalmas a csőre és az agya úgy helyezkedik el, hogy ne kapjon agyrázkódást.

A hangya

A hangya apró rovar. Hat lába, csápja és kemény külső váza van. Teste három fő részből áll: fejből, torból és potrohból. Sokféle táplálékot fogyaszt: apró rovarokat, növényi részeket, magokat és édes nedveket.



A hangyák nagy közösségben élnek. A bolyban mindenkinek feladata van: van királynő, dolgozó és katona is. Együtt gyűjtenek, építenek és védik a bolyt.

Erdőkben, réteken, kertekben és a talajban is megtalálható. Sok hangyafaj bolyt épít földből, tűlevélből vagy kis ágakból.

A hangyák nagyon erősek a méretükhöz képest. Saját testüknél sokkal nehezebb dolgokat is el tudnak cipelni.

A róka

A róka karcsú testű emlős. Bundája többnyire rozsdavörös, hasa és torka világosabb. Hosszú, dús farkának vége gyakran fehér. Mindenevő. Eszik pockot, egeret, rovarokat, madártojást, gyümölcsöt és bogyókat is. Ahhoz nyúl, amit éppen könnyen talál.



Erdőszélen, bokros területeken, mezők közelében és néha falvak, városok szélén is megél. Leginkább alkonyatkor és éjszaka mozog. Lakóhelyét a földből kotorja ki magának, abban neveli kölykeit. De az is előfordul, hogy beköltözik más állatok helyére. Jó hallása és kitűnő szaglása segíti a vadászatban. A róka hallása olyan jó, hogy a fű alatt mozgó apró állatot is meghallja. Ugrással csap le a zsákmányára. A városba is bemerészkedik zsákmányért.



A farkas



Nagy, nyugodtabb erdőkben, hegyvidéki területeken és ritkábban lakott tájakon érzi jól magát. Falkában él, ahol a tagok együtt mozognak és együtt vadásznak. Sokszor nagy távolságot tesz meg egyetlen nap alatt. A farkas üvöltéssel is üzen a társainak. Így tudják egymásnak jelezni, hol vannak, és együtt maradhat a falka.

A farkas nagytestű, erős ragadozó. Bundája többnyire szürke, barnásszürke vagy sárgásszürke lehet. Hosszú lábai vannak, ezért sokat tud futni. Főként vadon élő állatokat, például őzet vagy vaddisznót fogyaszt, de kisebb állatokat is elejt. Általában a könnyebben megszerezhető zsákmányt választja. Jellemző rá, hogy beteg állatokat eszik meg, ezzel vigyáz az erdő egészségére.

Az őz



Az őz kecses, karcsú testű patás állat. Nyáron vörösesbarna, télen inkább szürkésbarna a bundája. A baknak agancsa van, amelyet minden évben elhullat, majd újranoveszt. Fűvet, leveleket, rügyeket, hajtásokat, erdei gyümölcsöket és lágyszárú növényeket eszik. Erdők szélén, bokros részeken, mezők közelében és tisztások mellett gyakran lehet találkozni vele. Leginkább hajnalban és alkonyatkor mozog. Nagyon óvatos állat, a zajokra hamar felfigyel, és gyorsan elrejtőzik vagy elszalad.

Az őzgida bundáján a fehér pöttyök segítenek abban, hogy jobban beleolvadjon a fényes-árnyékos erdei környezetbe. A róka és a farkas színvakok, ezért barna színét nem tudják megkülönböztetni a fű színétől.

Az őzgidát nem szabad megsimogatni, mert az anyja megérzi az ember szagát rajta és magára hagyja.



A bagoly



A bagoly puha tollú, nagy szemű madár. Feje majdnem kör alakúnak tűnik, csőre kampós, karmai erősek. Sok bagoly barna, szürke vagy foltos tollazatú, így jól elrejtőzik a fák között. Leginkább kisebb állatokat, például egeret, pockot, rovarokat vagy békát fog. A nagyobb fajok madarakat is elejtenek.

Erdőkben, facsoportok közelében, parkokban vagy régi épületek környékén is előfordul. Szereti a nyugodt bújóhelyeket. Többnyire éjszaka aktív. Csendesen repül, ezért a zsákmány sokszor észre sem veszi. Nagyon jól hall, és sötétben is tájékozódik.



A bagoly a fejét nagyon nagy szögben el tudja fordítani. Ez segít neki abban, hogy körben figyelje a környezetét.

A vaddisznó

A vaddisznó zömök testű, erős állat. Sötétbarna vagy szürkés bundáját durva sörték borítják. Orra kemény és erős, ezzel túrja fel a talajt. Mindenevő. Gumókat, gyökereket, makkot, gombát, férgeket, rovarokat és lehullott terméseket is keres a földben.



Sűrű erdőkben, bokros területeken és vízhez közeli helyeken gyakori. Olyan helyet szeret, ahol nappal el tud bújni. Többnyire este és éjjel mozog. Kisebb csapatokban élhet, főleg a nőstények a malacokkal. Az erős kanok gyakran magányosabbak. A vaddisznó túrása nyomot hagy az erdő talaján. Ilyenkor az orrával kutat ennivaló után, és közben a földet is fellazítja. Ezzel segít az erdőnek, mert a laza talaj fontos a növényeknek.



Szerepkártyák csoportmunkához



Olvasó

Az én feladatom felolvasni a szöveget. Ha hibát vétek, újraolvasom. A társaimmal mindenben együttműködöm és segítem csoportunk munkáját.



Kutató

Az én feladatom megkeresni a szövegben a fontos tudnivalókat. A társaimmal mindenben együttműködöm és segítem csoportunk munkáját.



Írnok

Az én feladatom szépen és helyesen leírni a fontos tudnivalókat az adatlagra. A társaimmal mindenben együttműködöm és segítem csoportunk munkáját.

Kvíz-kérdések

Írjatok három kvíz-kérdést az állatról, amiről olvastatok!

Az 1. kérdés egy igaz-hamis állítás. Ha házimacska lenne a téma, akkor például lehetne ez az állítás: „A házimacska vadon élő állat.” Ez természetesen egy hamis állítás. Vagy lehetne ez: „A házimacska önállóan tisztálkodik.” Ez egy igaz állítás. Döntsétek el, hogy igaz vagy hamis állítást írtok a ti állatotokról és írjátok be az egyes számú mezőbe.

A 2. kérdés egy feleletválasztós kérdés. Ha házimacska lenne a téma, akkor ez a kérdés lehetne például: „Milyen állat a házimacska? A) emlős, B) hüllő, C) madár.” Ez a kérdés nagyon könnyű. Ti egy kicsit nehezebb kérdést is kitalálhattok a saját állatotokról. A lényeg az, hogy a megadott válaszok között csak az egyik legyen helyes. Ezt írjátok a kettes számú mezőbe.

A 3. kérdés legyen egy találós kérdés, ahol ki kell találni az állatotokat. A házimacska esetében ez lehetne például: „Az embereknel lakom, emlősállat vagyok és egerek után vadászom.” Írjátok két-három jellemzőt az állatotokról. Az a fontos, hogy egyértelmű legyen az utalás. Ezt írjátok a hármas mezőbe.

1. Igaz vagy hamis állítás:

2. Feleletválasztós kérdés:

A) _____ B) _____ C) _____

3. Találós kérdés:

Melyik állat vagyok? _____

Források: google.com, stockfrech, chatgpt

Ötlet, koncepció, dizájn és elkészítés:

annaneni.com



info@annaneni.com

Jó munkát!